

Procesné lehoty ako prostriedok odstránenia prietáhov v konaní, v kontexte práva na spravodlivé súdne konanie¹

Júlia Ondrová *

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2021.8.2-3.160-174>

Abstrakt:

ONDROVÁ, Júlia: *Procesné lehoty ako prostriedok odstránenia prietáhov v konaní, v kontexte práva na spravodlivé súdne konanie*. V zmysle článku 1 ods. 1 a v spojení s článkom 2 ods. 2 Ústavy SR je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát, v ktorom štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Uvedené ústavné znenie znamená vyjadrenie základných princípov právneho štátu. Pokiaľ však ide o právny štát, jeho kvalifikačným znakom je aj možnosť domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov. Absenciu zákonných lehôt trvania procesných úkonov súdu či presného vymedzenia dĺžky trvania súdneho konania do vydania meritórného rozhodnutia možno síce hodnotiť ako legislatívny nedostatok, avšak s prihliadnutím na osobitosti každého prípadu by presné stanovenie dĺžky konania nebolo právne správne. Právnym riešením môže byť stanovenie tzv. odporúčaných zákonných lehôt, v ktorom by súdne konanie malo skončiť.

Kľúčové slová:

právo na súdne konanie, rýchlosť konania, ochrana práv, procesné lehoty

Procedural Deadlines as Means of Removing Delays in Proceedings Within the Context of Law Regarding the Right to Just Trial

Abstract:

ONDROVÁ, Júlia: *Procedural Deadlines as Means of Removing Delays in Proceedings given by Law to the Right to Just Trial*. Ad effectum Article 1 paragraph 1 in connection with Article 2 paragraph 2 of the Slovak Republic Constitution, the Slovak Republic is the sovereign, democratic and lawful state where the state bodies can only act based on the Constitution within its measures, range and ways declared by law. According to the given constitution declaration the basic lawful state principles are stated. But having in mind the lawful state, its qualified indication creates an opportunity as well to claim one's right to independent and impartial trial

¹ Vedecká štúdia je výsledkom riešenia projektu „Hodnoty v práve“, ktorý je financovaný Vedeckou grantovou agentúrou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied (projekt č. 1/0619/21).

* JUDr. Júlia Ondrová, PhD., Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta, Katedra ústavného práva a teórie práva, odborná asistentka, julia.ondrova@umb.sk

as it is declared by law. By Article 48 paragraph 2 of the SR Constitution, everybody has the right to advance his/her case without any delays. The absence of the legal-procedural-acts duration of the court-time-stretch or the exact delimitation of the court procedure up to the meritorious decision release can be judged as the legislative default. However, considering the specification of every case, the exact stated length of proceeding would not be correct. The legal solution might be to state the so-called recommended time limits during which the court action should be completed.

Keywords:

the right to just trial, fast procedure, protection of rights, procedural time-limits

Úvod

Realizácia subjektívnych práv jednotlivcov ako aj poskytnutie ochrany porušených, porušovaných či len ohrozených práv subjektov práva sa spája najmä s orgánmi súdnej moci a ich činnosťou. Každý zo subjektov práva, ktorý iniciuje súdne konanie má osobitný záujem na tom, aby ochrana, o ktorú žiada, bola účinná. Pod pojmom „účinný“ je možné vnímať veľké množstvo pojmov, od správneho a spravodlivého rozhodnutia, až po rýchlosť konania. V kontexte nižšie uvedeného obsahu bude priblížené najmä časové hľadisko súdnych konaní a potreba rýchlosti konania pri dodržaní zásady zákonnosti. S prihliadnutím na aplikačnú prax ako aj právnu teóriu možno konštatovať, že len súdne konanie, v ktorom je v čo najkratšom čase vydané meritorne rozhodnutie možno nazývať ako účinné čo do ochrany subjektívnych práv a zároveň aj ako spravodlivé, v kontexte právnych predpisov a ustálenej judikatúry. Otázkou právneho posúdenia však ostáva vymedzenie dĺžky súdneho konania, ktorú je možné ešte považovať za primeranú.

1. Právo na spravodlivý proces a otázka primeranosti dĺžky konania

Právo na spravodlivý proces je jedným zo základných prvkov právneho štátu.² Ochrana porušovaných, porušených alebo len ohrozených práv musí podľa právnej teórie spĺňať dva základné atribúty, a to spravodlivosť a účinnosť. Pojem účinnosť je možné stotožniť s princípom procesnej ekonómie, ktorú je v kontexte súdneho konania potrebné vnímať ako nevyhnutnú potrebu konať rýchlo a bez zbytočnej preformalizovanej ochrany.³ Druhým termínom je spravodlivosť. S prihliadnutím na široký obsah spravodlivosti a v kontexte súdneho konania, je pri najväčšej miere zovšeobecnenia možné spravodlivosť vnímať ako poskytovanie ochrany práv na širokej spoločenskej úrovni.

Pokiaľ ide o účinnosť súdnej ochrany je nutné zdôrazniť, že z právneho hľadiska ide o nevyhnutný predpoklad legitimacy zákazu svojpomoci pri obrane vlastných záujmov. Účinná súdna ochrana je z faktického hľadiska aj dôležitou podmienkou absencie motivácie využívať rôzne svojpomocné nástroje ochrany bez ohľadu na ich súlad s právnym poriadkom.⁴

2 K tomu pozri: HAASE, K. *Die Anforderungen an ein faires Gerichtsverfahren auf europäischer Ebene*. Driesen : Dr. H. H. Verlag., 2006. 511 s.

3 ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 26.

4 PROCHÁZKA, R. *Lud a sudcovia v konštitučnej demokracii*. Plzeň : Aleš Čenek, 2011. s. 67.

Na podklade prípadov aplikačnej praxe možno vyvodit' záver, že len súdne konanie, ktoré je dostatočne rýchle, resp. v ktorom dochádza k minimalizovaniu priet'ahov, za súčasného dodržania princípu zákonnosti, je možné označit' pojmom účinné a spravodlivé.

Konštatované je odvoditeľné zo záujmu subjektu, ktorý sa ochrany svojich práv domáha na súde. Ak žiadaná ochrana práv nastane príliš neskoro, aj keby bola v prospech subjektu, ktorý konanie inicioval, stane sa bezpredmetnou. Dôležité sú najmä konania, kde môže dôjsť k trvalému narušeniu medziľudských vzťahov, napríklad rodinnoprávnych.⁵

Vyššie uvedené princípy spravodlivosti a rýchlosti konania⁶ sú vyjadrené v mnohých právnych dokumentoch. V právnom poriadku Slovenskej republiky ide najmä o články 46 a 48 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v platnom znení (ďalej v texte ako „Ústava Slovenskej republiky“).⁷

Z oblasti súkromného práva možno spomenúť články 2 a 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej v texte ako „CSP“), resp. článok 12 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v platnom znení,⁸ podľa ktorého v konaní súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná, rozhodnutá a predchádza zbytočným priet'ahom.

Verejné právo spája princípy rýchlosti a spravodlivosti konania najmä s právom trestným, ako napríklad § 2 ods. 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v platnom znení.⁹

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane¹⁰ odkazuje na

- 5 K tomu pozri: ŠTEVČEK, M. – PAVELKOVÁ, B. – CIRÁK, J. *Rodinné právo*. Šamorín : Heuréka, 2008. 216 s.
- 6 K tomu pozri: ONDROVÁ, J. *Právo na spravodlivý proces v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva*. Banská Bystrica : Belianum, Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. 2018. 143 s.
- 7 K rozdielnosti právnej úpravy obsiahnutej v Ústave Slovenskej republiky a Listine základných práv a slobôd pozri: CIBULKA, E. Kontexty Ústavy SR a Listiny základných práv a slobôd. In *Deset let Listiny základných prav a svobod v právním řádu České republiky a Slovenské republiky*. Brno : Masarykova univerzita Brno. 2001. s. 78.; K tomu pozri: WAGNEROVÁ, E. a kol. *Listina základných práv a svobod. Komentár*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, 906 s.
- 8 K tomu pozri: SMYČKOVÁ, R. a kol. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie*. Bratislava. C. H. Beck, 2017, 1112 s.
- 9 V súvislosti so zásadami rýchlosti a spravodlivosti konania pozri aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí napríklad: MAĎAR, M. Predvídateľnosť súdnych rozhodnutí ako súčasť práva na spravodlivý proces. In *Banskobystrické dni práva : zborník z 2. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu“, 23.-24. november 2016*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2017. s. 134-145. K tomu pozri: HARRIS, D.J. a kol. *Law of the European Convention on Human Rights. Third Edition*. Oxford University Press, 2014. s. 442; SVÁK, J. Právo na súdnu a inú právnu ochranu. In SVÁK, J. – CIBULKA, E. *Ústavné právo Slovenskej republiky, Osobitná časť. 5. Aktualizované vydanie*. Bratislava : Eurokódex s.r.o. a Paneurópska vysoká škola, 2013. s. 651. Podrobná analýza trestnej vetvy je riešená v HENZELIN, M. – RORDORF, H. When does the length of criminal proceedings become unreasonable according to the European Court of Human Rights? In *New Journal of European Criminal Law*, 2014, Vol. 5, Issue 1, s.79-109. [2020-06-30]. Dostupné na internete: https://www.lalive.law/data/publications/NJECL_05_01_0078.pdf
- 10 K tomu pozri: Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 534/2011 zo dňa 23.11.2011.

svoj právny názor uvedený už v náleze sp. zn. II. ÚS 26/95 zo dňa 25.10.1995, v ktorom zdôraznil, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Stav právnej neistoty osoby sa však len samotným prerokovaním veci neodstráni. Právna istota, ako základný princíp¹¹ právneho štátu,¹² osobitne v jeho materiálnom vnímaní,¹³ sa vytvára až právoplatným rozhodnutím vo veci samej.

V súvislosti so zmieňovaným ústavným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov má osobitnú dôležitosť aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej v texte ako „Dohovor“). V rámci Dohovoru¹⁴ sú princípy rýchlosti a spravodlivosti konania premietnuté do článku 6 ods. 1 Dohovoru.¹⁵ Súčasne, znenie článku 6 ods. 1 Dohovoru¹⁶ zaväzuje zmluvné štáty k tomu, aby svoje právne systémy usporiadali spôsobom umožňujúcim vnútroštátnym súdom plniť všetky požiadavky rôzneho druhu, ktoré sú zo strany fyzických osôb, právnických osôb a štátu na orgány súdnej moci kladené.

Pokiaľ ide o prietahy v konaní, podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrenom v uznesení sp. zn. 1 Cdo 107/2009 zo dňa 28. 07. 2010, ide o protiprávny stav, a to v každom okamihu, pretože nimi vždy dochádza k rovnakému porušovaniu práva účastníka konania, a síce práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. II. ÚS 650/2015 zo dňa 06.10. 2015 definoval prietahy v konaní ako autonómny pojem, *ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne*. V súlade s uvedeným, Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej činnosti vytvoril rozdiel medzi prietahmi v súdnom konaní s prívlastkom „štandardné“ a prietahmi označovanými ako „kvalifikované“. Prietahom v konaní s prívlastkom štandardný poskytuje Ústavný súd Slovenskej republiky ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Na druhej strane, charakteristickým znakom kvalifikovaného prietahu v konaní je vždy odmietnutie spravodlivosti.¹⁷

- 11 Právny princíp je štandard, ktorý sa má zachovávať, a to z dôvodu, že si to vyžaduje spravodlivosť, slušnosť alebo morálka. – K tomu pozri: DWORKIN, R. *Když se práva berou vážně*. Praha : Oikoymenth, 2001. s. 44.
- 12 K právnemu štátu pozri: PRUSÁK, J. *Teória práva*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2001. s. 166.
- 13 V súvislosti s materiálnym právnym štátom sú to práve ústavy štátov, ktoré určujú pravidlá politických rozhodnutí a základné princípy, podľa ktorých dochádza k rozumnému usporiadaniu spoločnosti. – K tomu pozri: VORLÄNDER, H. *Die Verfassung. Idee und Geschichte*. München : C. H. BECK, 2009. s. 9.
- 14 K tomu pozri: ONDROVÁ, J. Postavenie Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v právnom poriadku Slovenskej republiky. In *Notitiae Novae Facultatis Iuridicae Universitatis Matthiae Belii Neosolii*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2018. s. 154-162.; KMEC, J. a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. I. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 542.
- 15 CHOVANEC, J. – ZACHOVÁ, A. Ústavné garancie základných ľudských a občianskych práv a slobôd. Bratislava : Procom, s. r. o., 2004, s. 125.
- 16 K Dohovoru pozri: RENZIOWSKI, J. *Die EMRK im Privat- Straf- und Öffentlichen Recht, Grundlagen einer europäischen Rechtskultur*. Zürich : Schulthess Verlag, 2004, 255 s.
- 17 DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky – Veľký komentár. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015. s. 924.

Pred vyslovením záveru, že v konaní vznikli priet'ahy je nutné posúdiť celé konanie. Nečinnosť všeobecného súdu, ktorá nastala v dôsledku právoplatného uznesenia o prerušení konania, ako prekážky v postupe súdu vytvorenej zákonom ustanoveným postupom, však nie je možné posudzovať ako zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.¹⁸ A contrario, nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí by vzniknuté priet'ahy v konaní mohli len dočasne ospravedlniť, a to len v prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia.¹⁹ Systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti preto nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania, resp. nimi oslabiť mieru ochrany ich práv zaručených článkom 48 ods. 2 Ústavy SR.²⁰ Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 47/2017 zo dňa 25.04.2017²¹ porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov môže vzniknúť nielen nečinnosťou súdu, ale aj neefektívnou činnosťou súdu.

V súvislosti s posúdením právnej otázky, či v konaní, v ktorom sú prítomné zbytočné priet'ahy, došlo k odopretiu spravodlivosti, možno vychádzať z argumentačnej línie uvedenej v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 8/01 zo dňa 18.06.2001, podľa ktorej nekonanie súdu s rizikom dopustenia sa priet'ahov v konaní môže znamenať porušenie základného práva navrhovateľa upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ale spravidla nie odmietnutie spravodlivosti, ktoré by malo za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto náleze rozlišuje dve úrovne následkov nekonania súdu: a) porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a b) porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Konštatovanie zbytočných priet'ahov je podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky nevyhnutnou, avšak väčšinou nie dostačujúcou podmienkou pre závažnejší následok odopretia spravodlivosti zapríčinený zo strany súdu jeho nekonaním.

S uvedeným názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky sa je možné stotožniť len čiastočne, a to z dôvodu, že ak sa konanie vyznačuje priet'ahmi v konaní, ktoré trvajú dlhodobo, nie je potom prípustné nazývať konanie ako spravodlivé, pretože dochádza k odopretiu rýchlej ochrany práv, ktorej sa určitý subjekt v rámci právomoci orgánu verejnej moci domáha.

2. Posúdenie primeranosti dĺžky konania a návrhy de lege ferenda

Prípacom súdnej praxe, ktorý určite nie je možné nazvať ako rýchly, účinný či spravodlivý predstavuje súdne konanie *Jennes v. Jennes*, prebiehajúce v rokoch 1798 až 1915. Išlo o skutočný prípad p. Jennesa, ktorý bol v tom čase najbohatší muž v Británii. Zomrel však bez akýchkoľvek potomkov a závet, ktorý sa našiel v jeho vrecku bol síce zapečatený ale nie podpísaný. Spor sa týkal prejavu poslednej vôle

18 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 697/2013 zo dňa 19.03.2014.

19 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 498/2013 zo dňa 11.06.2014 mutandi mutandis: Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 139/2015 zo dňa 16.06.2015.

20 K tomu pozri: Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 471/2012 zo dňa 07.05.2013.

21 K tomu pozri: Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 65/2016 zo dňa 08.06.2016.

poručiť a skončil po 117 rokoch, kedy už súdne poplatky stovili celý majetok, ktorý bol predmetom rozhodovacej činnosti.²²

Z dnešného pohľadu je doba konania uvedeného prípadu absolútne neprípustná. Pre objektívne posúdenie dĺžky konania je však dôležité správne určenie momentu začatia plynutia „primeranej“ dĺžky konania. Štrasburské orgány ochrany práva preto vytvorili kritériá pre posudzovanie adekvátnej rýchlosti súdneho konania, pričom vždy zohľadňujú aj individuálnosť predmetného prípadu.²³ Európsky súd pre ľudské práva opakovane zdôrazňuje, že primeranosť dĺžky konania je rozličná v civilných veciach a iná v trestných veciach. Vo veci Ersin Ceyhan²⁴ s odkazom na staršie prípady²⁵ uviedol, že v občianskoprávných veciach plynie lehota odo dňa začatia konania, ktoré spravidla začína dňom podania žaloby či návrhu na príslušný súd, ktorým je zvyčajne súd prvej inštancie. Začiatok lehoty v trestných veciach sa oficiálne spája s oznámením doručeným príslušným orgánom, ktoré obsahuje tvrdenie, že niekto spáchal trestný čin. Koniec rozhodného obdobia sa spája s úplným skončením predmetnej veci, bez ohľadu na to, na ktorom stupni zo sústavy orgánov súdnej moci konanie skončí.

Problémom aplikačnej praxe je práve skutočnosť, že čas na konanie bez zbytočných prieťahov spravidla nemožno vyjadriť numericky. Spravidla neexistuje žiadna časová hranica, ktorej uplynutím by bolo možné súdne konanie označiť ako konanie s prieťahmi.²⁶ Výnimkou z tohto pravidla sú konania, v ktorých ústava alebo zákon ustanovuje lehotu na rozhodnutie. Príkladom je vydanie neodkladného opatrenia podľa § 328 ods. 2 CSP, a to v lehote 30 dní, alebo 24 hodín odo dňa doručenia návrhu.

Pokiaľ ide o možnosť domáhať sa ochrany svojich práv a namietat' porušenie princípu spravodlivosti súdneho konania v súvislosti s prieťahmi v konaní pred Európskym súdnym dvorom pre ľudské práva, tento pomerne často opakuje, že primeranosť dĺžky súdneho konania sa musí hodnotiť vo svetle okolností prípadu a s odkazom na kritériá, akými sú zložitosť prípadu, správanie sťažovateľa a relevantných orgánov, a to, čo je pre sťažovateľa v prebiehajúcom konaní podstatné.²⁷

Európsky súd pre ľudské práva najčastejšie pre hodnotenie zložitosti veci používa tri stupne, t. j. 1) vec, ktorá nie je zložitá, 2) vec, ktorá vykazuje určitú mieru zložitosti a 3) vec, ktorá je veľmi zložitá alebo je zložitá výnimočným spôsobom.²⁸ Európsky súd pre ľudské práva používa slová ako „urýchlene“, „výnimočná starostlivosť pri zabezpečovaní vedenia konania“ a „osobitná rýchlosť“ na popísanie požiadavky

22 BRÖSTL, A. *Na konci je súd*. Bratislava : Kalligram, 2015. s. 100.

23 SVÁK, J. a kol. *Advokát pred európskymi súdmi*. Bratislava : Poradca podnikateľa, spol. s. r. o., 2004. s. 43.

24 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ersin Ceyhan no. 2013/695, zo dňa 09.01.2014.

25 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zimmerman a Steiner vs. Švajčiarsko no. 8737/79, zo dňa 13.07.1983; Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Deweer vs. Belgicko no. 6903/75, zo dňa 27.02.1980.

26 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 64/99 zo dňa 13.07.1999.

27 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Sürmeli vs. Nemecko no. 75529/01, zo dňa 08.06.2006; Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lupeni Greek Catholic Parish and Others vs. Rumunsko no. 76943/11, zo dňa 29.11.2016.

28 Bližšie: KMEC, J. a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 704–706.

včasnosti.²⁹ Prípadi osobitnej rýchlosti³⁰ sú najmä prípady starostlivosti³¹ o deti,³² osobného statusu³³ a spôsobilosti, alebo pracovné spory.

Pri posudzovaní otázky či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 268/2019 zo dňa 23.01.2020 uviedol ako rozhodné kritéria: 1) zložitost' veci, 2) správanie účastníkov súdneho konania a 3) postup samotného súdu.

Skutkovými okolnosťami, na základe ktorých je možné vec považovať určitým stupňom za zložitú, môžu byť podľa právneho názoru Európskeho súdu pre ľudské práva napr. zložitá majetkové vysporiadanie v konaní³⁴ alebo počet obvinených a rozsah trestnej činnosti, z ktorej sú obvinení.³⁵ Aplikačná prax ukazuje, že procesná zložitost' veci je často zapríčinená existenciou väčšieho počtu účastníkov konania alebo potrebou zaobstarania dôkazov rôzneho druhu.

Právne či skutkovo náročný spor však tiež nesmie trvať neprimerane dlhú dobu. Časový horizont toho, kedy sa účastníkovi konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci predstavuje neoddeliteľnú súčasť meradiel celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa rozostreujú kontúry spravodlivosti ako v očiach dotknutých účastníkov konania, tak aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky.³⁶

V súvislosti s konaním, ktoré bolo právoplatne skončené, Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 510/2014 zo dňa 11.06.2015 uviedol, že ak porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde,³⁷ tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Pokiaľ ide o kritérium správania sa účastníkov súdneho konania, článok 6 ods. 1 Dohovoru nevyžaduje od sťažovateľov, aby aktívne spolupracovali so súdnymi or-

29 CHRISTOFFERSEN, J. *Fair balance: proportionality, subsidiarity and primarity in tje European Convention on Human Rights. International studies in human rights*, v.99. Koninklijke Brill NV : Leiden, 2009, s. 467.

30 K rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva pozri: KOENIG, M. *Menschenrechte*. Campus Verlag GmbH : Frankfurt, 2005. 168 s.

31 K požiadavke osobnej starostlivosti pozri: MARTIN, C. – RODRÍGEUZ-PINZÓN, D. – BROWN, B. *Human Rights of Older People. Universal and Regional Legal Perspectives*. Springer Science+Business Media: Dordrecht, 2015. s. 199-200.

32 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Niederböster vs. Nemecko* no. 39547/98, zo dňa 27.02.2003.

33 K tomu pozri: BÜHRER, T. *Das Menschenwürdekonzept der Europäischen Menschenrechtskonvention*. Duncker & Humblot : Berlin, 2020. 361 s.

34 K tomu pozri: Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Schmidtová vs. Česká republika* no. 48568/99, zo dňa 22.07.2003.

35 K tomu pozri: Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Nemeth vs. Česká republika* no. 35888/02, zo dňa 20.09.2005.

36 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 688/2014 zo dňa 04.02.2015.

37 SVÁK, J. Nezávislost' súdnictva a zodpovednost' sudcov. In *Právny obzor*. 1997. roč. 80, č. 5, s. 487-498.

gánmi. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 862/2015 zo dňa 17.03.2016 judikoval, že k predĺženiu napadnutého konania prispel sťažovateľ tým, že neposkytol súdu potrebnú súčinnosť pri zisťovaní, či sú u neho splnené predpoklady na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky z platných právnych predpisov síce vyplýva povinnosť účastníka konania prispieť k dosiahnutiu účelu konania, avšak nečinnosť účastníka konania súd nezabavuje povinnosti pokračovať v konaní, a tak zabrániť zbytočným prieťahom. Zároveň je pritom možné takú nečinnosť účastníka konania označiť za okolnosť, ktorá vplýva na celkovú dĺžku konania negatívnym spôsobom.

Článok 6 ods. 1 Dohovoru rovnako neumožňuje zazlievať účastníkom konania, že v celom rozsahu využívajú prostriedky, ktoré im priznáva vnútroštátny právny poriadok. A predsa takéto správanie predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorú nemožno pripísať štátu, voči ktorému sa vedie konanie vo veci porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru.³⁸ Vnútroštátnym orgánom síce nie je možné pričítať zodpovednosť za správanie účastníka konania, avšak skutočnosť, že sa jedna zo strán uchýľuje ku zdržiavacej taktike, ich nezabavuje povinnosti zabezpečiť skončenie konania v primeranej lehote. Európsky súd pre ľudské práva zároveň dodáva, že od dotknutej osoby sa vyžaduje výlučne to, aby s dostatočnou starostlivosťou postupovala pri vykonávaní procesných úkonov, aby sa neuchýľovala k zdržiavacej taktike a aby v prípade takej možnosti využila skrátenie konania, ktoré jej umožňujú vnútroštátne právne predpisy.

Správanie orgánov štátu posudzuje Európsky súd pre ľudské práva s osobitným dôrazom, pričom vychádza zo zásady, že ak konanie nebolo spomalené zložitou vecou alebo správaním účastníka konania, potom štát objektívne zodpovedá za vzniknuté prieťahy v konaní.

Nie všetky prieťahy vzniknuté v konaní je možné automaticky subsumovať pod negatívne a porušujúce čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Príkladom môže byť oneskorenie konania spojené s pokusom o mimosúdne urovnanie sporu.³⁹ Európsky súd pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti pripomína, že iba tie prieťahy, ktoré možno pričítať štátu, môžu byť dôvodom pre prijatie záveru o nesplnení požiadavky primeranosti dĺžky konania.

Posledné kritérium, ktoré je posudzované pri hodnotení primeranosti dĺžky konania, je význam konania pre účastníkov. Uvedené kritérium sa objavuje predovšetkým v novej rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré preberajú vnútroštátne súdy zmluvných štátov. Európsky súd pre ľudské práva konštantne judikuje, že svojou povahou si vyžadujú rýchle prerokovanie vecí, vzhľadom na význam konania pre účastníkov konania, predovšetkým spory týkajúce sa osobného stavu a svojprávnosti niektorého z účastníkov konania, väzobné veci, prípady zverenia maloletých do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov alebo inej osoby či pracovnoprávne spory.

Podobne ako v prípade všetkých práv zaručených Dohovorom, v prípade práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote, ide o medzinárodnú zodpovednosť štátu ako celku. Súd preto neskúma, ktorá zložka štátnej moci je za prieťahy v konaní zod-

38 DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky – Veľký komentár. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015. s. 925.

39 SVÁK, J. *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práv)*. II. rozšírené vydanie. Bratislava : Eurokódex, 2006. s. 564.

povedná.⁴⁰ Vo veci Finger proti Bulharsku⁴¹ Európsky súd pre ľudské práva dodal, že konštatovanie porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote nutne neznamená, že to musia byť práve a len súdne orgány, ktoré pochybili. Inak povedané, štát bude zodpovedať za prieťahy v konaní vždy, a to bez ohľadu na to, aký reprezentant orgánu verejnej moci prieťahy v konaní spôsobil či toleroval a neodstránil.

Je to práve činnosť iných orgánov, ktorá môže byť príkladom aj pre rozhodovanie súdnych autorít. Dôvodom je skutočnosť, že najmä procesné predpisy správneho práva či daňového práva spájajú s konaním orgánov a vydaním meritórneho rozhodnutia konkrétne lehoty, márne uplynutie ktorých znamená nezákonný postup orgánu spočívajúci v jeho nečinnosti. Napríklad podľa § 49 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v platnom znení platí, že správny orgán rozhodne buď bezodkladne, alebo do 30 dní od začatia konania a v obzvlášť zložitých prípadoch maximálne do 60 dní. Ak nemožno vzhľadom na povahu veci rozhodnúť ani v tejto 60 dňovej lehote, môže ju primerane predĺžiť odvolací orgán.

Presné stanovenie dĺžky súdneho konania na všetky súdne konania, alebo podľa jednotlivých druhov súdnych konaní však nie je úplne právne správne. Dôvodom je osobitosť každého súdneho konania, ktorá je daná individualitou účastníkov súdneho konania ako aj skutočnosťami a skutkovým stavom, ktoré sú vlastné len prejednávanému prípadu.

Ako právne akceptovateľné riešenie sa javí účinné využívanie sudcovskej koncentrácie konania⁴² a zavedenie odporúčaných procesných lehôt, v rámci ktorých má byť vydané meritórne súdne rozhodnutie na úrovni práve konajúceho súdu. Sledovanie týchto lehôt a dôvodné predĺženie lehoty na rozhodnutie by spočívalo v novovytvorenej právomoci súdu vyššej inštancie.

Autorka článku súčasne zastáva právny názor, že len stanovenie akejkoľvek konečnej a odporúčanej doby vydania meritórneho rozhodnutia by nebolo postačujúcou legislatívnou zmenou, pretože by sa tak vytváral priestor pre „zákonné“ odôvodnenie nečinnosti súdu, a síce v tom, že v rámci uvedenej lehoty súd nestihol, resp. nebolo možné vykonať procesné úkony. Pre zabezpečenie rýchlosti konania je preto potrebné aj legislatívne určenie lehoty na vykonanie procesných úkonov, ktoré sa spájajú so súdnym konaním, kedy jednotlivé lehoty by začínali plynúť odo dňa začatia súdneho konania.

Stanovenie odporúčaných procesných lehôt je dôvodné aj vzhľadom na skutočnosť, že pre účinné uplatňovanie práv sa aj od subjektov práva očakáva, že tieto práva budú uplatňovať v lehotách stanovených právnymi predpismi. Príkladom je lehota dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia, resp. opatrenia orgánu verejnej správy na podanie správnej žaloby podľa § 181 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v platnom znení. Márne uplynutie lehoty pre subjekt práva vytvára prekážku domáhať sa súdnej ochrany.

Naplnenie návrhu *de lege ferenda* si okrem precizácie právnej úpravy vyžaduje navýšenie personálneho zabezpečenia súdov, tak, aby priebežné sledovanie dodržia-

40 KMEC, J. a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání.* Praha : C. H. Beck, 2012. s. 710.

41 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Finger vs. Bulharsko no. 37346/05, zo dňa 10.05.2011.

42 K tomu pozri: ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2016. s. 578–581; SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni : civilní proces z pohledu účastníka.* Praha : C.H.Beck, 2019. s. 499–516.

vania odporúčaných procesných lehôt bolo vôbec možné uskutočňovať, pretože konštatovanie nedodržania lehôt len v prípadnom odvolacom či dovolacom konaní nie je z hľadiska času účinným nástrojom, ako zrýchliť a zefektívniť súdne konanie.

Druhou podmienkou je určenie procesných lehôt na vykonanie procesných úkonov ako aj na vydanie meritórneho rozhodnutia podľa prípadov aplikačnej praxe, tak, aby lehoty neboli nesplniteľné a pre orgány súdnej moci šikanózne. Lehoty na konanie a rozhodnutie musia zodpovedať priemeru aplikačnej praxe, a to z dôvodu, že nielen príliš pomalé, ale aj rýchle súdne konanie môže znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, kedy nebudú vykonané či zohľadnené všetky skutočnosti, ktoré sú pre rozhodnutie dôležité a podstatné.

Pre účinné odstraňovanie prietahov v konaní, spôsobených najmä úmyselným konaním účastníkov súdneho konania⁴³ bude nutné, aby boli vo väčšej miere uplatňované sankčné prostriedky majúce represívny charakter voči „porušovateľom“. Ak by súd ostal pasívny a nevyužil by všetky zákonom dovolené spôsoby voči takto konajúcemu účastníkovi konania, nekonanie by v konečnom dôsledku bolo pričítané na ťarchu súdu a v prípade náhrady škody spôsobenej prietahmi v konaní štátu. Súčasne, sankčné prostriedky a ich „medializovanie“ budú mať aj preventívny a ochranný vplyv na ostatných účastníkov iných súdnych konaní.

Pokiaľ ide o zmieňovanú medializáciu, táto sa musí vykladať vo význame informovanosti verejnosti o uplatňovaných sankciách a nie vo význame činnosti zástupcov masmediálnej komunikácie na súdnych pojednávaniach. Je síce pravdou, že masmédiá v súčasnej dobe predstavujú nezastupiteľnú verejnosť na súdnych pojednávaniach a ich úloha je dôležitá. Nie je však správne a dokonca v niektorých konaniach, napríklad rodinnoprávných, takmer vôbec prípustné, aby konanie alebo vyhlásenie súdneho rozhodnutia sledovali médiá.⁴⁴

Ak majú byť konania orgánov verejnej moci skutočne účinné a spravodlivé je potrebné pokúsiť sa o zákonné vymedzenie procesných lehôt, v rámci ktorých má dôjsť k vydaniu meritórneho súdneho rozhodnutia a to aspoň na súde prvého stupňa. Uvedená úvaha *de lege ferenda* by mohla byť primárne obsiahnutá najmä v konaniach, v ktorých hrá čas v neprospech subjektu práva. V prípade súkromného práva by mohlo ísť napríklad o oblasti ochrany zdravia, dobrého mena a povesti, nárokov z pracovnoprávných sporov či úpravy vzťahov medzi rodičmi a deťmi. Pokiaľ ide o verejné právo, osobitne dôležité sú trestné konania. Ak by však aj nedošlo k spresneniu právnej úpravy je potrebné, aby najmä orgány súdnej moci boli sami garantmi rýchlosti konania, najmä v tých prípadoch, ktoré už zo základných skutočností prípadu neznesú odklad.

Záver

Požiadavka prejednania veci v primeranej lehote vyplýva zo všeobecného pravidla „spravodlivosť zmeškaná, spravodlivosť odopretá“. V zásade nie je možné vylúčiť, že vo výnimočných prípadoch môže byť prehnané oddiaľovanie rozhodnutia súdu

43 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Tsikakis vs. Nemecko* no. 1521/06, zo dňa 11.02.2011.

44 K úlohe médií a rozhodovacej činnosti súdov pozri: ROZEHNAL, A. *Stratégie civilného procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2016. s. 228-230.

považované za zásah do práva na prístup k súdu, resp. za odopretie spravodlivosti.⁴⁵

Nečinnosť orgánu súdnej moci a z nej vyplývajúci záver o priet'ahoch v konaní môže byť síce len dočasným odopieraním spravodlivosti účastníkovi konania, avšak v konečnom dôsledku môže mať voči účastníkovi konania ešte závažnejší zásah, a to zmarit' účastníkovi konania uplatňovanie subjektívnych práv, najmä v súvislosti s konaním, v ktorom sa účastník konania domáha ochrany svojich ohrozovaných alebo porušovaných subjektívnych práv. Typickým príkladom môže byť situácia, kedy uplynutím dlhšieho času môžu počas súdneho sporu zomrieť⁴⁶ niektorí svedkovia alebo ich zdravotný stav sa môže natoľko zhoršiť, že ich výsluch⁴⁷ v konaní už neprinesie želaný výsledok pre účastníka konania, aký by bol, ak by súd vykonal dokazovanie „bez zbytočných priet'ahov“. Rýchlosť konania a nevyhnutnosť konať s náležitou starostlivosťou sú osobitne dôležité aj v prípade tzv. statusových konaní⁴⁸ a v konaniach, v ktorých vystupuje rodinnoprávny prvok,⁴⁹ ako je napríklad úprava výkonu rodičovských práv rodičom k deťom na čas po rozvode manželstva.

Je preto osobitne dôležité, aby konania a nielen súdne, skončili vydaním meritórneho rozhodnutia v čo najkratšom čase od ich začatia. Avšak stanovenie akejkoľvek presnej dĺžky súdneho konania by bolo právne neakceptovateľné, a to z dôvodu potreby vnímať osobitosti každého prípadu. Uprednostnenie požiadavky rýchlosti konania pred zohľadnením všetkých skutočností dôležitých pre rozhodnutie by malo za následok ešte väčšie porušenie už tak porušovaných alebo ohrozovaných práv. Navrhované stanovenie procesných lehôt na rozhodnutie musí preto vychádzať z priemeru trvania prípadov aplikačnej praxe.

Literatúra:

- BRÖSTL, A. 2015. *Na konci je súd*. Bratislava : Kalligram, 2015. 230 s. ISBN 978-80-8101-908-1.
- BÜHRER, T. 2020. *Das Menschenwürdekonzept der Europäischen Menschenrechtskonvention*. Duncker & Humblot : Berlin, 2020. 361 s. ISBN 978-3-428-15611-5.
- CIBULKA, L. 2001. Kontexty Ústavy SR a Listiny základných práv a slobôd. In *Deset let Listiny základných prav a svobod v právním řádu České republiky a Slovenské republiky*. Brno : Masarykova univerzita Brno, 2001. 246 s. ISBN 978-80-2102-749-7.
- DRGONEC, J. 2015. *Ústava Slovenskej republiky – Velký komentár. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015. 1603 s. ISBN 978-80-89603-39-8.

45 KMEC, J. a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 698.

46 K tomu pozri: Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci X. vs. Francúzsko no 18020/91, zo dňa 31.03.1992.

47 K tomu pozri: WENDLER, A. – HOFFMANN, H. *Technik und Taktik der Befragung im Gerichtsverfahren. Urteile begründen, Urteile prüfen. Lüge und Irrtum aufdecken*. Stuttgart : W. Kohlhammer GmgH, 2009. 156 s.

48 K tomu pozri: SMYČKOVÁ, R. – FILO, M. *Civilné mimosporové konanie. Konania v niektorých statusových veciach fyzických osôb*. Bratislava : C. H. Beck, 2016. 156 s.

49 Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Fabišik vs. Slovensko no. 51204/99, zo dňa 22.03.2005.

-
- DWORKIN, R. 2001. *Když se práva berou vážně*. Praha : Oikoymenh, 2001. 456 s. 978-80-729-8022-2.
 - HARRIS, D.J. a kol. 2014. *Law of the European Convention on Human Rights. Third Edition*. Oxford University Press, 2014. s. 442 ISBN 978-0-19-960639-9.
 - HAASE, K. 2006. *Die Anforderungen an ein faires Gerichtsverfahren auf europäischer Ebene*. Driesen : Dr. H. H. Verlag, 2006. 511 s. ISBN 978-39-363-2861-5.
 - HENZELIN, M. – RORDORF, H. 2014. When does the length of criminal proceedings become unreasonable according to the European Court of Human Rights? In: *New Journal of European Criminal Law*. [online]. 2014, Vol. 5, Issue 1, s.79-109. [cit. 2020-06-30]. Dostupné na internete: https://www.lalive.law/data/publications/NJECL_05_01_0078.pdf
 - CHOVANEC, J. – ZACHOVÁ, A. 2004. *Ústavné garancie základných ľudských a občianskych práv a slobôd*. Bratislava : Procom, s. r. o., 2004. s. 173. ISBN 80-85717-10-7.
 - CHRISTOFFERSEN, J. 2009. *Fair balance: proportionality, subsidiarity and primarity in tje European Convention on Human Rights. International studies in human rights, v.99*. Koninklijke Brill NV : Leiden, 2009. s. 467. ISBN 978-90-04-17028-5.
 - KMEC, J. a kol. 2012. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012. 1660 s. ISBN 978-80-7400-365-3.
 - KOENIG, M. 2005. *Menschenrechte*. Frankfurt : Campus Verlag GmbH, 2005. 168 s. ISBN 978-3593371863.
 - MAĎAR, M. 2017. Predvídateľnosť súdnych rozhodnutí ako súčasť práva na spravodlivý proces. In *Banskobystrické dni práva : zborník z 2. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu”, 23.-24. november 2016*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2017. ISBN 978-80-557-1285-7. 419 s.
 - MARTIN, C. – RODRÍGEUZ-PINZÓN, D. – BROWN, B. 2015. *Human Rights of Older People. Universal and Regional Legal Perspectives*. Springer Science+Business Media : Dordrecht, 2015. s. 199-200. ISBN 978-94-017-7184-9.
 - ONDROVÁ, J. 2018. Postavenie Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v právnom poriadku Slovenskej republiky. In *Notitiae Novae Facultatis Iuridicae Universitatis Matthiae Belii Neosolii*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2018. ISBN 978-80-557-1422-6. s. 154-162.
 - ONDROVÁ, J. 2018. *Právo na spravodlivý proces v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva*. Banská Bystrica : Belianum, Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2018. 144 s. ISBN 978-80-557-1400-4.
 - PROCHÁZKA, R. 2011. *Ľud a sudcovia v konštitučnej demokracii*. Plzeň : Aleš Čenek, 2011. 139 s. ISBN 978-80-7380-328-5.
 - PRUSÁK, J. 2001. *Teória práva*. Bratislava : Právnická fakulta UK , 2001. 308 s. ISBN 80-7160-146-2.

- RENZIKOWSKI, J. 2004. *Die EMRK im Privat- Straf- und Öffentlichen Recht, Grundlagen einer europäischen Rechtskultur*. Zürich : Schulthess Verlag, 2004. 255 s. ISBN 978-3-7255-4808-8.
- ROZEHNAL, A. 2016. *Stratégie civilního procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2016. 244 s. ISBN 978-80-7380-635-4.
- SMYČKOVÁ, R. – FILO, M. 2016. *Civilné mimosporové konanie. Konania v niektorých statusových veciach fyzických osôb*. Bratislava : C. H. Beck, 2016. 156 s. ISBN: 978-80-89603-48-0.
- SMYČKOVÁ, R. a kol. 2017. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017. 1112 s. ISBN: 978-80-89603-54-1.
- SVÁK, J. a kol. 2004. *Advokát pred európskymi súdmi*. Bratislava : Poradca podnikateľa, spol. s r. o., 2004. 416 s. ISBN 80-8893-130-4.
- SVÁK, J. 1997. *Nezávislosť súdnictva a zodpovednosť sudcov*. In *Právny obzor*. ISSN 0032-6984, 1997, roč. 80, č. 5, s. 487-498..
- SVÁK, J. 2006. *Ochrana ľudských práv (z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práv)*. II. rozšírené vydanie. Bratislava : Eurokódex, 2006. 1116 s. ISBN 80-88931-51-7.
- SVÁK, J. 2013. Právo na súdnu a inú právnu ochranu. In: *SVÁK, J.– CIBULKA, L.: Ústavné právo Slovenskej republiky, Osobitná časť. 5*. Aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex s.r.o. a Paneurópska vysoká škola, 2013, s. 651, ISBN: 9678-80-8155-006-5.
- SVOBODA, K. 2019. *Řízení v prvním stupni : civilní proces z pohledu účastníka*. Praha : C.H.Beck, 2019. 682 s. ISBN 978-80-7400-733-0.
- ŠTEVČEK, M. a kol. 2016. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, 1540 s. ISBN: 978-80-7400-629-6.
- ŠTEVČEK, M. - PAVELKOVÁ, B. – CIRÁK, J. 2008. *Rodinné právo*. Šamorín : Heuréka, 2008. 216 s. ISBN 978-80-89122-47-9.
- VORLÄNDER, H. 2009. *Die Verfassung. Idee und Geschichte*. München : C. H. BECK, 2009. 128 s. ISBN 978-34-0643-316-0.
- WAGNEROVÁ, E. a kol. 2012. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012. 906 s. ISBN: 978-80-7357-750-6.
- WENDLER, A. - HOFFMANN, H. 2009. *Technik und Taktik der Befragung im Gerichtsverfahren. Urteile begründen, Urteile prüfen. Lüge und Irrtum aufdecken*. Stuttgart : W. Kohlhammer GmGH. 2009. 156 s. ISBN 978-3-17-020446-1.

Právne predpisy

- zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v platnom znení.
- zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v platnom znení.
- zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.
- zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v platnom znení.
- zákon č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení.
- zákon č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v platnom znení.
- zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v platnom znení.

- zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

Súdne rozhodnutia

- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Deweer vs. Belgicko no. 6903/75, zo dňa 27.02.1980.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zimmerman a Steiner vs. Švajčiarsko no. 8737/79, zo dňa 13.07.1983.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci X. vs. Francúzsko no. 18020/91, zo dňa 31.03.1992.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Niederböster vs. Nemecko no. 39547/98, zo dňa 27.02.2003.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Schmidtová vs. Česká republika no. 48568/99, zo dňa 22.07.2003.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Fabišik vs. Slovensko no. 51204/99, zo dňa 22.03.2005.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Nemeth vs. Česká republika no. 35888/02, zo dňa 20.09.2005.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Sürmeli vs. Nemecko no. 75529/01, zo dňa 08.06.2006.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Tsikakis vs. Nemecko no. 1521/06, zo dňa 11.02.2011.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Finger vs. Bulharsko no. 37346/05, zo dňa 10.05.2011.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ersin Ceyhan vs. Turecko no. 2013/695, zo dňa 09.01.2014.
- Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lupeni Greek Catholic Parish and Others vs. Rumunsko no. 76943/11, zo dňa 29.11.2016.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 26/95 zo dňa 25.10.1995.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 64/99 zo dňa 13.07.1999.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 8/01 zo dňa 18.06.2001.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 471/2012 zo dňa 07.05.2013.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 697/2013 zo dňa 19.03.2014.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 498/2013 zo dňa 11.06.2014.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 688/2014 zo dňa 04.02.2015.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 510/2014 zo dňa 11.06.2015.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 139/2015 zo dňa 16.06.2015.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 862/2015 zo dňa 17.03.2016.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 65/2016 zo dňa 08.06.2016.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 47/2017 zo dňa 25.04.2017.

- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 268/2019 zo dňa 23.01.2020.
- Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 107/2009 zo dňa 28.07.2010.
- Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 534/2011 zo dňa 23.11.2011.
- Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 650/2015 zo dňa 06.10.2015.

Summary: Procedural Deadlines as Means of Removing Delays in Proceedings Within the Context of Law Regarding the Right to Just Trial

Finally, we can conclude that the constitution creator qualifies the demand addressed to the judicial power bodies to act in congruence with the Constitution as the highest legal power to follow strictly not only the legal order but at the same time to act as fast as possible respecting thus the so-called reasonable time without any delays. The most effective elimination of the court delays, which appear not only in the part of the judicial power bodies, but quite often caused by the court participants' behavior. This reality wants to apply more the so-called sanction-mechanism that would be not only of a repressive character but likewise of the preventive and protection characters and in this way having an influence at all other court action participants.

JUDr. Júlia Ondrová, PhD.
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Právnická fakulta, Katedra ústavného práva a teórie práva
Komenského 20
974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
julia.ondrova@umb.sk